

ZPRAVODAJ Č. 36

JARO 2021

REGIONÁLNÍ FOLKLOR DO ŠKOLY

NÁRODNÍ
ÚSTAV
LIDOVÉ
KULTURY

Zpravodaj 36

Jaro 2021

Vážení a milí přátelé,

společně s vámi se radujeme, že se spolu s dětmi vracíte do školy. Přejeme vám, aby se vám dařilo.

Doufáme, že se brzy dostaví nápady k realizaci letošního tématu Tady jsme doma. Jaro je tu, i když ještě donedávna zápasilo se zimou. Proto dnešní Zpravodaj věnujeme hře. Vždyť hra, hračky, hraní patří k jaru, ale samozřejmě také ke světu dětí, a tedy i k našemu letošnímu tématu věnovaném dětem.

Kdo si hraje, nezlobí!

A.Sch. + M. M. + L.J.

I. Aktuálně

*Hra je jeden z nejefektivnějších způsobů,
jak zjednodušit život.
Přesně to jsme dělali jako děti,
ale v dospělosti jsme si hrát zapomněli.*

Albert Einstein

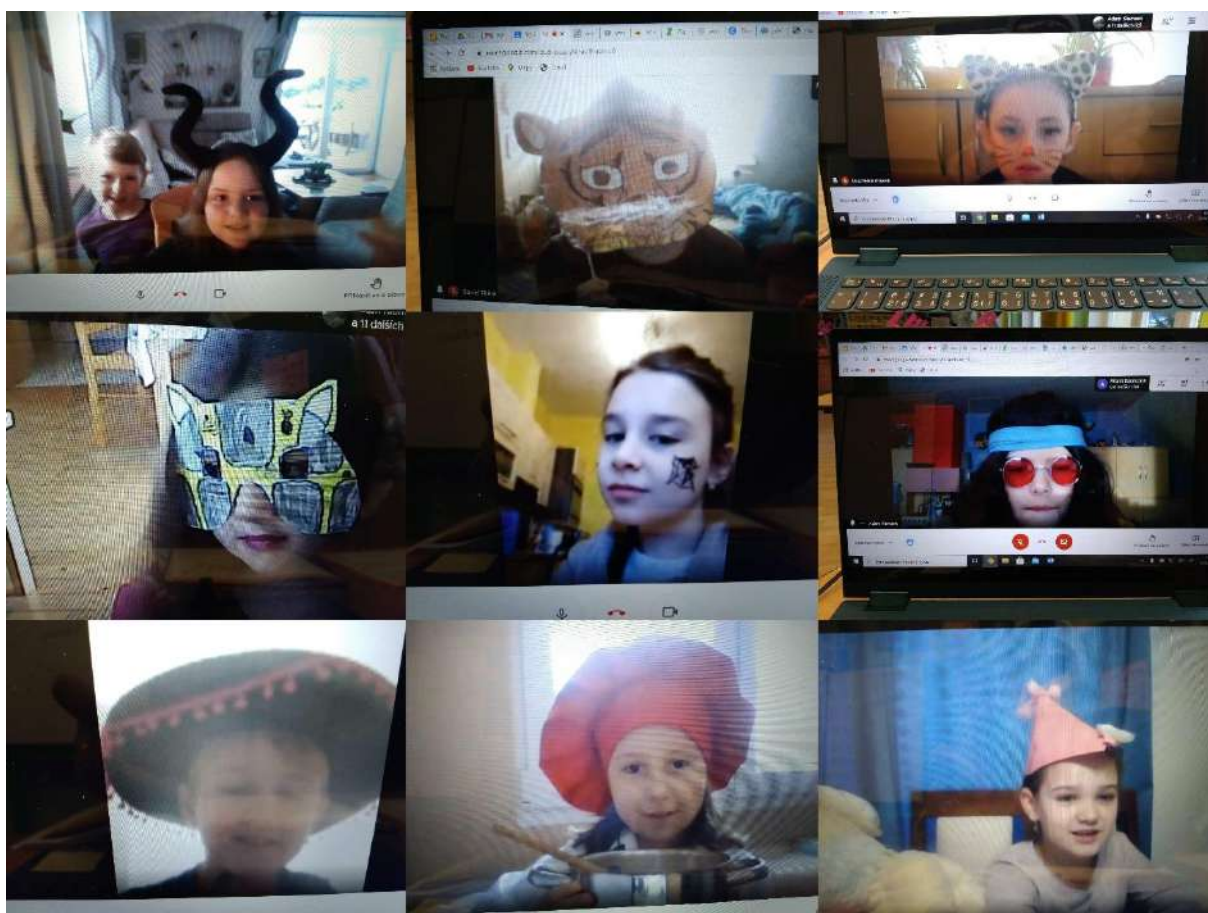

II. Co zajímavého proběhlo

První třída ze **ZŠ a MŠ Doubravník** vyrazila i v době zavřených škol do divadla. Na představení se vydali online. Díky prezentaci jejich vlak zastavil na všech zastávkách a užili si tak cestu až do Tišnova. Přes internet se poté podívali na představení O zvířátkách a loupežnících.

Ve 4. a 5. třídě plnili žáci jarní úkoly. Ty jim zpestřily dny, které žáci museli trávit doma.

V **Prachaticích** si povídali o masopustu a jeho původu. Žáci zjišťovali, jak se svátek slaví u nich ve vsi, vyprávěli si, kdo peče koblihy nebo dělá zabíjačku. Uspořádali si také třídní online masopust. Že to určitě byla zábava, dokazují i níže uvedené fotografie.

Fašank oslavovali také na **ZŠ v Drnholci**, kde druháci prožili celý den v maskách. O fašanku si vyprávěli, vyplnili pracovní listy, pojmy si zopakovali také při běhacím diktátu, a na závěr dne před školou zatancovali tanec Pod šable.

III. Čím se můžete inspirovat

*** Na dudka

Hráči se postaví do půlkruhu. Před půlkruhem asi ve vzdálenosti 10 kroků se postaví na zem nějaký silný klacek nebo několik kamenů na sebe.

Hráči, jeden po druhém, házejí po postaveném předmětu tyčí (dřevěným klackem) a snaží se jej srazit na zem. Komu se to podaří, získává jeden bod. Opakuje se tak dlouho, až se dosáhne určitého, předem stanoveného počtu bodů. Kdo z hráčů dosáhne první stanoveného počtu bodů, vyhrává.

Hru naleznete v národopisných sběrech mnoha regionů: Jelínková, Z.: Dětské hry a říkadla z Horňácka, 1954, s. 47. Dufek, Jos.: Naše Horácko jindy a nyní, 1893, s. 104. Václavěk, M.: Děti na moravském Valašsku, 1902, s. 33 – Na meďara.

*** Kuličky

Každý hráč si vybere pět kuliček jedné barvy.

Všichni si stoupnou na čáru ve vzdálenosti cca 3 m od důlku. Každý z hráčů hází postupně (nebo všichni najednou) své kuličky co nejbližší k důlku. Když se všichni vystřídají, určí se pořadí pro další hru. Kdo má kuličku nejbližší k důlku, začíná.

Nyní už nezáleží na barvě kuliček. Každý cvrnká směrem do důlku. Pokud mine důlek, pokračuje další hráč, který je další v pořadí. Vyhrává ten, který trefí poslední kuličku do důlku. Možná je i varianta, že vyhraje ten, kdo umístí v důlku nejvíce kuliček.

foto Prachatice 2016

*** Školka s míčem

Hra spočívá v házení míčku na zeď a jeho chytání různým způsobem. Každá školka má 10 různých způsobů házení a chytání míče. Desítka se vždy provádí 10x a je nejlehčí, jednička se provádí 1x a je nejtěžší. Ve druhém kole se začíná hrát od devítky do jedničky, ve třetím kolem od sedmičky do jedničky atd. První hráč hraje tak dlouho, dokud neudělá chybu (spadne mu míček apod.). Pak hraje druhý. Vyhrává ten, kdo dosáhne nejdříve předem stanového počtu školek.

Desítka: míč se hodí 10x na zeď a chytí se do obou rukou.

Devítka: míč se hodí 9x na zeď a chytí se do obou rukou. Před chycením se vždy tleskne do dlaní.

Osmička: jako devítka, ale před chycením se vždy zamotá předloktími, ohnutými dovnitř 8x.

Sedmička: jako devítka, ale před chycením se zamotá předloktími zahnutými dovnitř a tleskne se 7x.

Šestka: míč se hodí na zeď 6x pod pravým kolenem a chytí do obou rukou.

Pětka: míč se hodí na zeď 5x zadem okolo těla.

Čtverka: míč se odrazí 4x dlaní od zdi.

Trojka: míč se odrazí 3x dlaní od zdi, před odrazem vždy potlesk do dlaní.

Dvojka: dítě se postaví zády ke zdi. Míč se hodí 2x přes hlavu na zeď a chytne oběma rukama.

Jednička: míč se vyhodí na zeď, dítě se otočí o 360° zkřížením pravé přes levou a míč chytí.

Hra se objevuje od počátku 20. století v mnoha sbírkách dětských her po celé republice:

Bartoš, F.: Naše děti, 1949, s. 218. Vyhlídal J.: Hanácké děti, 1909, s. 104.

Šebestová, A.: Lidské dokumenty, 1900, s. 46.

Jelínková, Z.: Dětské hry a říkadla z Hornácka, 1954, s. 51.

foto <http://www.zsskolninamesti.cz/>

*** Který výš vyskočí

Hra bývala velmi oblíbená u chlapců na pastvě.

Jeden chlapec si lehne na záda, rukama se opře vzadu o zem, skrčí nohy (kolena přitáhne k bradě) a chodidla vztyčí.

Druhý chlapec si mu sedne na chodidla nebo se o ně opře a nechá své nohy na zemi.

První chlapec skrčením a vymrštěním nohou vyhodí druhého vpřed a vzhůru.

Lze zjednodušit tak, že dva další chlapci drží toho, který skáče, po stranách za ruce a pomohou mu doskočit, co nejdál.

Přihlízející mohou posuzovat, kdo skákal nejvýše, nejdále, nejmrštněji...

Jak jsme si hráli v čase pandemie

Malý dotazník pro děti

Milé děti,

když jste v čase pandemie nemohly chodit do školy a byly jste většinou doma, často jsme na vás vzpomínali, co asi děláte. Zajímá nás to i teď, prosím odpovězte nám na několik otázek.

1. Hrály jste si také někdy? (Podtrhni jen slovo, které vyjadřuje tvoji odpověď.)

ano – ne

2. Jak často jste si hrály? (Podtrhni výraz, který vyjadřuje tvoji odpověď.)

každý den – jen někdy – jen jednou za týden

3. Hrál jsem si nejčastěji

sám - s bratrem/sestrou - s rodiči

4. Moje nejoblíbenější hra byla (uved' jméno hry, případně několika tvých oblíbených her).

5. Moje nejmilejší hračka v čase pandemie (uved' hračku, která ti dělala v čase pandemie radost).

6. Až se sejdete ve škole, těšíš se, že si s kamarády o přestávce nebo po vyučování zahrajete nějakou hru? Jakou? (Pokud se těšíš, uved' název hry.)

IV. K úvaze

Několik myšlenek o hře

Hra je součástí našeho života nejen v dětství.

I dospělý si umí hrát, jen na to někdy zapomíná.

Učitel má výhodu navíc: může hru dětí pozorovat, ba dokonce může být i jejím účastníkem.

Hra bývá stavěna v opozici k práci, a přece pro malé děti prací vlastně je.

Smyslem je hru si užít, ne vyhrát.

Když hraješ hloupý hry, vyhraješ hloupý výhry.

Benjamin Franklin napsal, že hra v šachy nás učí, abychom nikdy neztráceli odvahu jen proto, že naše současné postavení vypadá tak špatně.

